

Seat No. : _____

AD-101

April-2015

B.A., Sem.-VI

CC-312 : Sanskrit

(Kadambri Mahasweta – Vrutant)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રશ્નપત્રમાં છપાયેલો પ્રશ્નક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખવો.

Instruction : Write the question number as printed in the question paper.

1. (A) બાણની વર્ણનકલા પર નોંધ લખો. 7

Write a note on Bāṇa's narration-art.

અથવા/OR

મહાશ્વેતાનો અતિથિસત્કાર

'મહાશ્વેતા's welcoming of guest.

(B) પુંડરીકનું પાત્રાલેખન કરો. 7

Write a note on 'પુંડરીક's character.

અથવા/OR

ચંદ્રાપીડનો વિનય

Politeness of 'ચંદ્રાપીડ'

2. (A) બાણના અલંકારો અને ગદ્યની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો. 7

Describe Bāṇa's figures of speech and special features of his prose.

અથવા/OR

નીચેના પર ટૂંકી નોંધ લખો :

Write short notes on the following :

(1) અપ્સરસાં ચતુર્દશકુલાનિ

(2) બાણસ્ય જીવનમ્

(B) कादंबरीमां 'कथा'ना लक्षणे वर्णवो.

7

Narrate characteristics of Katha in 'कादम्बरी'.

अथवा/OR

नीचेना पर टूँकी नीध लपो :

Write short notes on the following :

- (1) पारिजातमञ्जरीवृत्तान्तः
- (2) कपिञ्जलस्य उपदेशः

3. (A) नीचेनामांथी गमे ते ढे गद्यभंडोनी अनुवाद करो :

8

Translate any **two** of the following paragraphs :

- (1) कृतातिथ्यया च तया द्वितीय शिलातलोपविष्टया क्षणमिव तूष्णीं स्थित्वा क्रमेण परिपृष्टो दिग्विजयादारभ्य किन्नरमिथुनानुसरणप्रसङ्गेनागमनमात्मनः सर्वमाचक्षे । विदितसकलवृत्तान्ता चोत्थाय सा कन्यका भिक्षाकपालमादाय तेषामायतनतरूणां तलेषु विचचार । स्वयं पतितैः फलैरपूर्यत तस्याः भिक्षाभाजनम् ।
- (2) इतश्च नातिदूरे तस्यास्माद् भारतवर्षादुत्तरेणानन्तरे किम्पुरुषनाम्नि वर्षे वर्षपर्वतो हेमकूटो नाम निवासः । तत्र च तद्भुजयुगपरिपालितोन्यनेकानि गन्धर्वशतसहस्राणि प्रतिवसन्ति । तेजैव चेदं चैत्ररथं नामातिमनोहरं काननं निर्मितम्, इदं चाच्छोदाभिधानमतिमहत्सरः खानितम् ।
- (3) तेन च कर्णावतंसीकृतां वसन्तदर्शानन्दितायाः स्मितप्रभामिव वनश्रियः, मलयमारुतागमनार्थलाजाञ्जलिमिव मधुमासस्य, यौवनलीलामिव कुसुमलक्ष्म्याः, सुरतपरिश्रमस्वेदजलकण जालकावलीमिव इतेः, ध्वजचिह्नचामरपिच्छिकामिव मनोभवगजस्य, मधुकर कामुकाभिसारिकाम् अदृष्टपूर्वा कुसुममञ्जरीमद्राक्षम् ।
- (4) इत्येव मभिधीयमानश्च तेन किञ्चिदुपजातलज्ज इव प्रत्यवादीत् - सखे ! कपिञ्जल ! किं मामन्यथा संभावयसि ? नाहमेवमस्या दुर्गिनितकन्यकाया मर्षयाम्यक्षमाला ग्रहणापराधमिमम् । इत्यभिधायालीककोपकान्तेन प्रयत्नविरचित-विरचित भीषणभ्रुकुटिभूषणेन चुम्बनाभिलाषस्फुरिता-धरेण मुखेन्दुना मामवदत् ।

(B) नीचेनामांथी गमे ते ढे वाक्यो ससंदर्भ सभज्ञवो :

8

Explain any **two** sentences with reference to context :

- (1) बलवती हि द्वन्द्वानां प्रवृत्तिः ।
- (2) अदूरकोपा हि मुनिजनप्रकृतिः ।
- (3) भगवन् ! गृहाण तवायमात्मजः ।
- (4) नैतदनुरूपं भवतः । क्षुद्रजनक्षुण्ण एष मार्गः ।

4. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે છ)

12

Give answers of the following questions in **one** or **two** sentences : (any **six**)

(1) મહાશ્વેતાનાં માતા-પિતા કોણ હતાં ?

Who were the parents of 'મહાશ્વેતા' ?

(2) ગૌડી શૈલીની શી લાક્ષણિકતા છે ?

What are the special features of 'ગૌડી' style ?

(3) કામદેવ માટેનાં ત્રણ નામો આપો.

Give any three names of 'કામદેવ'.

(4) 'વ્રજતુ સફલતાં જન્મ પારિજાતસ્ય' વાક્ય કોણ બોલે છે ? કોને કહે છે ?

'વ્રજતુ સફલતાં જન્મ પારિજાતસ્ય' who speaks this sentence ? To whom it is addressed ?

(5) મહાશ્વેતાએ 'અક્ષમાળા'ને બદલે પુંડરીકને શું પાછું આપ્યું ?

Which thing did 'મહાશ્વેતા' return to 'પુન્ડરીક' instead of 'અક્ષમાલા' ?

(6) બાણને જોઈને હર્ષવર્ધને શું કહ્યું ? શા માટે ?

What did king Harshvardhan say looking to Bāṇa ? Why ?

(7) મહાશ્વેતાના જન્મને તેનાં માતા-પિતાએ કેવી રીતે વધાવી લીધો ?

How did parents of 'મહાશ્વેતા' welcome the birth of her ?

(8) છત્રગ્રાહિણીએ મહાશ્વેતાને શો સંદેશો આપ્યો ? તે સંદેશો કોનો હતો ?

What message did 'છત્રગ્રાહિણી' give to મહાશ્વેતા ? Whose message it was ?

5. (A) નીચેની ખાલી જગ્યાઓ કૌંસમાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરીને લખો :

8

Write the following blanks in sentences choosing appropriate word from bracket :

(1) _____ પુન્ડરીકસ્ય સુહદ્ આસીત્ ।

(પિડ્ગલઃ, કપિઞ્જલઃ, અરિઞ્જયઃ)

(2) _____ જગત્ સર્વમ્ ।

(ભાસોચ્છિષ્ટં, માઘોચ્છિષ્ટં, બાણોચ્છિષ્ટં)

(3) અપ્સરસાં _____ કુલાનિ સન્તિ ।

(પઞ્ચદશ, ચતુર્દશ, દ્વાદશ)

(4) ચિત્રરથઃ _____ અસ્તિ ।

(ગન્ધર્વરાજઃ, સિદ્ધરાજઃ)

- (5) इन्द्रार्युवः _____ अश्वः आसीत् ।
(चन्द्रापीडस्य, कुवलापीडस्य)
- (6) महाश्वेतायाः _____ स्वयं पतितैः फलैः अपूर्यत ।
(भिक्षाभाजनं, कमण्डलु, पूजापात्रं)
- (7) लक्ष्मीः _____ ददर्श ।
(पुण्यकेतुं, श्वेतकेतुं)
- (8) _____ कवीनां निकषं वदन्ति ।
(पद्यं, गद्यं, महाकाव्यं)

(B) नीचेના જોડકાં જોડો :

6

Joint the following pairs :

(1) अमरकोशः	(A) बाणस्य वृत्तान्तः
(2) दण्डी	(B) इदमपि तावदपह्नियमाणमनया
अनार्यया निवार्यतां हृदयम्
(3) कादम्बरी	(C) शङ्कराचार्यः
(4) बाणः	(D) पदलालित्यम्
(5) कपिञ्जलः	(E) 'का मे भुजङ्गता ?'
(6) हर्षचरिते	(F) कथा कल्पितवृत्तान्ता
	(G) आहारोऽपि न रोचते